

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1939 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion om beredande av tjänste- och familjepensionsrätt åt extra lantmätare.

I en inom andra kammaren under nr 366 väckt motion har herr *Holmbäck*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 97 angående anslag till lantmåteriväsendet, hemställt, »att riksdagen ville besluta att det civila tjänstepensionsreglementet och det allmänna familjepensionsreglementet skola gälla för extra lantmätare med därvid beräknat pensionsunderlag såsom för e. o. befattningshavare i lönegrad 21».

Till stöd för detta yrkande anföres i *motionen* följande:

Såsom framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 97 har frågan om lönereglering för distriktslantmätare och extra lantmätare uppskjutits tills vidare. Denna löneregleringsfråga upptogs efter ett flertal framställningar från lantmätarekåren och lantmåteristyrelsen till behandling år 1930, då Kungl. Maj:t tillkallade vissa sakkunniga, de s. k. lantmätarelönesakkunniga, för att verkställa utredning i frågan. Dessa avgåvo sedermera den 26 november 1931 betänkande med förslag beträffande lönereglering för viss lantmåteripersonal m. m. Då departementschefen ansett sig vara tvungen att underkasta frågan en förnyad utredning, kommer den måhända att kunna fira tioårsjubileum i praktiskt taget oförändrat skick.

En fråga, som emellertid står i mera löst sammanhang med den ifrågasatta nya utredningen och som därför torde kunna lösas oberoende av denna, är frågan om de extra lantmätarnas ställning i pensionshänseende. Dessa statstjänstemän torde vara de enda, som efter 12 à 15 års tjänstgöring och vid en ålder av 35—40 år varken äro berättigade till egen pension eller familjepension. Då de beträffande tjänsteställning i allt motsvara e. o. tjänstemän, synes rättvisa och billighet kräva, att de även i pensionshänseende bliva jämställda med dessa.

Som de extra lantmätarnas tjänstgöring i allmänhet är ordnad, leder den omständigheten att deras pensionsfråga ej är löst till förhållanden, som torde vara fullkomligt unika inom statsförvaltningen. Efter ett par års tjänstgöring å lantmåteridistrikt förordnas de extra lantmätarna i regel såsom assistenter å lantmåterikontor, d. v. s. såsom tjänstemän å extra stat i lönegrad B 21 med pensionsrätt. Enligt den föreliggande propositionen skola dessa assistentbefattningar från och med den 1 juli innevarande år uppföras såsom e. o. befattningar i lönegrad Eo 21, varmed följer pensionsrätt enligt det civila tjänstepensionsreglementet och det allmänna familjepensionsreglementet.

Efter två à tre års kontorstjänstgöring förordnas de åter till tjänstgöring å lantmåteridistrikt och *förlora därmed pensionsrätten* för det tiotal år, som åtgår innan befordran till ordinarie tjänst kan vinnas. Detta utgör ju en oformlighet, som torde böra och kunna undanröjas utan ytterligare uppskov

för utredning. Det har även förekommit ömmande fall, då extra lantmätare fallit bort och lämnat änka och barn utan pension eller förmögenhet.

I detta sammanhang torde böra erinras om att riksdagen år 1937 tillerkände de extra lantmätarna rätt till ersättning för flyttningskostnad i huvudsaklig överensstämmelse med de för e. o. befattningshavare gällande grunderna.

Beträffande avlönings- och tjänstgöringsförhållandena för extra lantmätare får utskottet åberopa innehållet i en under hand från *lantmäteristyrelsen* införskaffad promemoria av följande lydelse:

Enligt bestämmelserna i 71 § gällande lantmäteriinstruktion (S. F. 468: 1932) må förord till erhållande av distriktslantmätartjänst ej lämnas annan än den (extra lantmätare), som — utom annat — under sammanlagt minst ett år i en följd tjänstgjort i lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor. I regel omfattar denna tjänstgöring numera 2 å 3 år.

I *lantmäteristyrelsen* fullgöres nämnda tjänstgöring såsom amanuens — vilken tjänst är oreglerad —, varvid ersättning utgår dels i form av extralantmätararvode, dels i form av amanuensarvode. För närvarande tjänstgöra 4 extra lantmätare såsom amanuenser i styrelsen. I undantagsfall förekommer även, att extra lantmätare förordnats uppehålla ordinarie tjänst i styrelsen (byråingenjör). Den sammanlagda amanuensersättningen beräknas skola motsvara den avlöning, som enligt vad nedan sägs tillkommer assistent å extra stat.

Å *lantmäterikontor* fullgöres tjänstgöringen i allmänhet såsom assistent, vilken befattning är uppförd å extra stat i 21 lönegraden med avlöningsförmåner enligt 1935 års avlöningsreglemente (S. F. 397: 1935). I gällande avlöningsstat för lantmäterikontoren i länen finnas upptagna 22 sådana befattningar. Av dessa avses emellertid 18 vara besatta av extra lantmätare och tills vidare 4 obesatta i avvaktan på avgång av 4 på övergångsstat uppförda ordinarie assistentbefattningar. Dessutom kan förenämnda tjänstgöring fullgöras såsom förste assistent, extra assistent eller vikarie för ordinarie assistent å övergångsstat, vilken är förordnad tjänstgöra å lantmåteridistrikt; de två sistnämnda slags tjänster äro oreglerade. Förste assistenter äro 9 till antalet och förordnas i regel för tre år; befattningarna äro uppförda å extra stat i 24 lönegraden. Extra assistenter — såsom sådana tjänstgöra för närvarande med helårsförordnande 6 stycken extra lantmätare — åtnjuta ersättning bestående dels av extralantmätararvode, dels av assistentarvode. Den sammanlagda ersättningen till extra assistent beräknas praktiskt sett motsvara avlöningen till assistent å extra stat. Extra lantmätare, som fullgör tjänstgöring å lantmåteridistrikt, kan emellertid även tillfälligtvis under kortare tid förordnas såsom extra assistent å lantmåterikontor. Vikarie för ordinarie assistent å övergångsstat — för närvarande 2 stycken extra lantmätare — åtnjuter ordinarie befattningshavarens avlöning med avdrag för dennes pensionsavgifter.

De extra lantmätare, som fullgöra tjänstgöring såsom förste assistent och assistent å extra stat (motsvarande för närvarande 27 (18 + 9) befattningar), åtnjuta pensionsrätt enligt civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet. Övriga extra lantmätare (cirka 13 stycken), som fullgöra tjänstgöring såsom amanuens, t. f. byråingenjör, extra assistent och t. f. assistent å övergångsstat, sakna pensionsrätt.

Föreskriven tjänstgöring i lantmåteristyrelsen eller å lantmåterikontor påbörjas nu omkring 7 år efter konstituerandet till extra lantmätare. Befordran till distriktslantmätare beräknas för närvarande ske efter ytterligare 7 år.

F. n. finnas omkring 90 extra lantmätare, som fullgjort eller fullgöra ifrågavarande tjänstgöring hos lantmäteristyrelsen eller å lantmäterikontor.

I sitt den 28 mars 1939 avgivna utlåtande nr 35 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 97 angående anslag till lantmäteriväsendet har jordbruksutskottet under punkten 5 förklarat sig dela den av departementschefen i propositionen uttalade uppfattningen, att frågan om löneroglering för distriktslantmätare och extra lantmätare icke för närvarande borde upptagas till avgörande utan underkastas en förnyad utredning. På hemställan av utskottet har riksdagen godkänt Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl., att tillämpas från och med budgetåret 1939/40.

Utskottet.

Den omständigheten, att frågan om löneroglering för distriktslantmätare och extra lantmätare ännu icke vunnit sin lösning, medför den konsekvensen, att de extra lantmätarnas pensionsförhållanden icke kunnat bli va ordnade. Vad först angår de extra lantmätare, som fullgöra stadgad tjänstgöring i lantmäteristyrelsen eller såsom extra assistent eller t. f. assistent å övergångsstat å lantmäterikontor, framgår av lantmäteristyrelsens promemoria, att dessa tjänstemän sakna pensionsrätt under hela sin icke-ordinarie anställning. De extra lantmätare åter, som fullgöra tjänstgöring såsom förste assistent eller assistent å extra stat å lantmäterikontor, åtnjuta under den tid, denna tjänstgöring pågår, pensionsrätt enligt civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet. Vid återgång efter några års tjänstgöring å sådant kontor till tjänstgöring å lantmäteridistrikt förlora dessa tjänstemän emellertid nämnda pensionsrätt. Först vid utnämning till ordinarie distriktslantmätare, vilket i allmänhet sker vid en ålder av omkring 40 år, få de extra lantmätarna — vare sig de tidigare innehaft pensionsrätt eller icke — sina pensionsförhållanden ordnade enligt de för denna oregerade befattning gällande villkoren.

Enligt utskottets mening kan det icke vara rimligt, att befattningshavare med stadigvarande anställning under så lång tid som här är fallet skall vara utesluten från pensionsrätt. Vad särskilt angår nyssnämnda extra lantmätare, som under tjänstgöring å lantmäterikontor förvärvat pensionsrätt, kan det icke vara med rätt och billighet överensstämmande, att de skola bli sämre ställda i pensionshänseende på den grund att de till följd av rådande beföringsgång hava att frånträda anställning å nyreglerad befattning för att tillträda en oregerad tjänst. Därest den väntade lönerogleringen för lantmäteridistriktens tjänstemän icke kommer till stånd inom en nära framtid, synas åtgärder därför böra vidtagas för att ordna här avsedda förhållanden på ett för personalen tillfredsställande sätt. För egen del är utskottet icke berett att lämna några närmare anvisningar beträffande det sätt, på vilket denna fråga lämpligen bör lösas. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de åtgärder, som erfordras för ernående av här avsedda syfte. Därest detta icke anses kunna ske inom ramen av de bemyndiganden, som riksdagen

givit Kungl. Maj:t i fråga om ordnande av pensionsförhållandena för icke-ordinarie personal, torde förslag i ämnet böra föreläggas riksdagen till godkännande.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 366, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville i anslutning till vad utskottet här ovan anfört vidtaga åtgärder för beredande av tjänste- och familjepensionsrätt för extra lantmätare.

Stockholm den 11 maj 1939.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Ehrnberg**, *Berling*, *Holmström*, *Nilsson* i Mölndal, *Sundvik*, *Leander*, *Bodin* i Visby och *Albertsson**;

från andra kammaren: herrar *Holmgren*, *Lovén**, *Paulsen*, *Andersson* i Falkenberg, *K. A. Westman*, *Gustavson* i Västerås, *Osberg* och *Andersson* i Lindome.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.